

Sp. zn. 23/2020/NZ/MSŘ
3/2021/NZ/MSŘ
5/2021/NZ/TC
26/2021/NZ/AF
Č. j. KVOP-32036/2021
Datum 26. července 2021

Vážený pan
Mgr. et Mgr. Adam Vojtěch, MHA
ministr
Ministerstvo zdravotnictví
Palackého nám. 4
128 01 Praha 2

Vážený pane ministře,

v posledním roce jsem se při návštěvách zařízení poskytujících lůžkovou psychiatrickou péči, jejichž zřizovatelem je Ministerstvo zdravotnictví, setkala s takovými materiálními podmínkami, které hraničí se špatným zacházením. Společnou příčinou těchto materiálních podmínek je dle sdělení zařízení i mého hodnocení nedostatečné financování.

Návštěvy jsem provedla v souvislosti s plněním úkolů národního preventivního mechanismu podle Opčního protokolu k Úmluvě proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. Současný veřejný ochránce práv JUDr. Stanislav Křeček tuto část své působnosti přenesl na svou zástupkyni, tedy na mě. Po každém provedení návštěvy formuluji opatření k nápravě, která primárně adresují samotnému zařízení. Zákon však předpokládá, že se s opatřeními k nápravě mohu obrátit i na zřizovatele zařízení, případně další příslušné úřady.¹ Opatření k nápravě, která vyžadují investice, nejsou převážně v silách samotných nemocnic. **Pokud se však jedná o špatné zacházení, nemůže stát, který hodlá naplňovat své mezinárodní závazky, rezignovat na jeho prevenci z finančních důvodů.² Dovoluji si Vás tedy jako zřizovatele těchto zařízení požádat o zjednaní nápravy.**

Na tomto místě uvádím zásadní zjištění z návštěv, k dopisu příkládám dokument, v němž se jednotlivými návštěvami zabývám blíže.

- (1) Na Psychiatrické klinice Všeobecné fakultní nemocnice bylo na příjmovém oddělení pro ženy v akutním stavu na pokoji 15 lůžek. Na tomto pokoji probíhalo (byť ojediněle) omezení pacientek pásy a byly sem umísťovány i zvláště zranitelné pacientky, např. pacientka v pokročilém stupni těhotenství. Obdobně nevyhovující byly

---

1 Ustanovení § 21a odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

2 Viz např. rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci Muršić proti Chorvatsku ze dne 20. 11. 2016 č. 7334/13, § 100. Soud v tomto rozhodnutí uvádí, že ani absence záměru ponížit či zahanbit člověka umístěním do nevyhovujících podmínek (ačkoliv záměr bere soud v zřetel) nevylučuje porušení článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv základních svobod. Je totiž závazkem státu vytvořit takové podmínky pro omezení osobní svobody (v rozsudku se soud vyjadřoval k podmínkám ve vězeňství), které zajistí důstojnost zadržovaných osob, a to bez ohledu na finanční nebo organizační obtíže, které jsou s tím spojeny.

i podmínky na pokoji pro muže v akutním stavu. Podmínky zde jsou ohrožující jak pro pacienty, tak zaměstnance.

- (2) V Psychiatrické nemocnici v Kroměříži byl na některých ložnicích tak vysoký počet lůžek, že zbýval jen volný prostor na projítí k nim. Ložnice se na 2 odděleních přes den zamykaly. Pacienti pobývajících na oddělení i řadu let tak postrádali volně dostupné místo, které by bylo vyhrazeno pouze jim.
- (3) V Psychiatrické nemocnici Havlíčkův Brod jsou na oddělení 7A místnosti určené k bezpečnému pohybu v nevyhovujícím stavu. Jedna místnost obsahuje rizikové prvky a do druhé se vstupuje z jídelny. Pacienti také musí čekat na elektrokonvulzivní terapii v prostorech oddělení, kde běžně nepobývají, ostatní je tak vidí před i po náročném zákroku.
- (4) V Dětské psychiatrické nemocnici v Lounech chyběly na oddělení pro chlapce dveře (u sociálních zařízení i některých pokojů) a z chodby bylo vidět dětem do sprch i na toalety, kde se nemohly zavřít.

Nad rámec systematických návštěv jsem obdržela informaci o tom, že Psychiatrická nemocnice v Opavě musela v souvislosti s výpadkem příjmů způsobených epidemií COVID přistoupit k propuštění zaměstnanců. **Považuji za naprosto nevhodné, aby zdravotníci (a to tím spíše zaměstnaní ve státem zřizované organizaci), na něž epidemie kladla vysoké nároky, museli v době stále probíhající epidemie řešit obavy, zda nebudou propuštěni ze zaměstnání.** K dopisu příkládám vyjádření, které mi na základě výzvy zaslal ředitel Psychiatrické nemocnice v Opavě.

Za příčinu nedostatečného financování navštívených zařízení považuji jednak umístění v budovách, jejichž údržba je spojena s nadstandardními náklady (zejména památková ochrana a placení komerčního nájmu), které nejsou nemocnicím zřizovatelem dostatečně kompenzovány, a dále v tom, že poskytovatelé lůžkové psychiatrické péče často poskytují akutní péči, ačkoliv jsou financováni jako poskytovatelé péče následné.

Za účelem urychlení komunikace o ohrožení pacientů psychiatrických nemocnic špatným zacházením, které vnímám jako závažné a vyžadující neprodlené řešení, Vás žádám o osobní schůzku nejlépe za účasti ředitele odboru přímo řízených organizací.

Při této schůzce bych s Vámi ráda projednala i několik dalších aktuálních témat, s nimiž jsem se při své činnosti setkala. Dvě z těchto témat úzce souvisí s opatřeními přijatými v souvislosti s šířením viru covid-19. Jde o situaci rodinných příslušníků občanů Evropské unie, resp. České republiky, kteří se nacházejí v zemích s extrémním rizikem nákazy, a pokud zde nedisponují trvalým či přechodným pobytem, mají na území České republiky zakázán vstup. Dále jde o neposkytnutí příspěvku na náklady povinného testování zaměstnanců odborových organizací v souvislosti s výkladem mimořádného opatření č. j. MZDR 47828/2020-25/MIN/KAN, ze dne 23. 3. 2021. V této věci v současnosti zahajují šetření.

Přetrvávají také další dvě témata. Ráda bych se s Vámi dohodla na společném postupu v problematice přítomnosti zákonných zástupců a dalších osob při poskytování zdravotní péče. Náš společný pohled na věc jsme spolu již na minulé schůzce nastínili a je třeba

dohodnout další kroky. V neposlední řadě je tématem také změna metodického stanoviska k dětským stížnostem ve zdravotnictví. O dosavadním vývoji této otázky jsem Vás písemně informovala 9. června 2021 a uvítám stanovení termínu, kdy k této změně dojde.

Vážený pane ministře, prosím o navržení termínů schůzky, pokud možno v co nejbližší době.

S přátelským pozdravem

Mgr. Monika Šimůnková v. r.
zástupkyně veřejného ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Přílohy

Shrnutí z návštěv psychiatrických zařízení zaměřené na riziko špatného zacházení
Sdělení ředitele Psychiatrické nemocnice v Opavě ze dne 14. 5. 2021